

Bryssel den 24 april 2025
(OR. en)

8225/25

COMPET 279
MI 236
IND 118
ENER 106
ENV 271
CONSOM 70

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	16 april 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 187 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN Arbetsplan för ekodesign för hållbara produkter och energimärkning för 2025–2030

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 187 final.

Bilaga: COM(2025) 187 final

Bryssel den 16.4.2025
COM(2025) 187 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Arbetsplan för ekodesign för hållbara produkter och energimärkning för 2025–2030

{SWD(2025) 112 final}

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Arbetsplan för ekodesign för hållbara produkter och energimärkning för 2025–2030

1. INLEDNING

1.1. En inre marknad för hållbara produkter

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter ⁽¹⁾ är den rättsliga ramen för att fastställa krav på ekodesign. Tillsammans med **förordningen om ramen för energimärkning** gör den det lättare för konsumenterna att välja och uppmuntrar till användning av mer hållbara och energieffektiva produkter. I detta meddelande specificeras vilka produkter som ska prioriteras i det arbete som ska utföras fram till 2030 enligt de båda förordningarna.

Genom att ställa harmoniserade ekodesignkrav som gäller på hela den inre marknaden blir det lättare att öka användningen av hållbara produkter samt hållbar produktion och konsumtion. Berörda parter stöder initiativet i fråga eftersom det gör det mindre kostsamt att efterleva reglerna, förenklar systemet och gör att producenter och konsumenterna kan utnyttja de stordriftsfördelar som följer av en marknad med 450 miljoner konsumenter. Detta stimulerar till investeringar och innovation som skapar mer efterfrågan på hållbara produkter, och det gör EU-tillverkarna mer konkurrenskraftiga och uppmuntrar till hållbara val i hela värdekedjan. Att fastställa ambitiösa tröskelvärden för produkter som släpps på EU-marknaden, värden som gäller för företag både i och utanför EU, är en värdefull möjlighet att göra de globala värdekedjorna mer hållbara. Dessutom kan incitament bidra till att gynna hållbara produkter och se till att alla konsumenterna har råd med dem.

Ekodesignkrav fungerar bra för att minska både produkters miljö-, energi- och klimatpåverkan och energiförbrukningen samt förbättra cirkulariteten. Kraven innebär att konsumenterna får mer information om produkters hållbarhet och således kan fatta bättre inköpsbeslut. De ger även upphov till ekonomiska fördelar för dem som producerar mer hållbara produkter. Att det tas fram krav på ekodesign för konsumentprodukters reparabilitet är också relevant för att kunna utöka konsumenternas rätt till reparation, som fastställs i direktiv EU/2024/1799 om att främja reparation av varor ⁽²⁾. Ekodesignkraven bidrar alltså till EU:s större politiska mål i fråga om miljö, energi, klimat, konsumentskydd, konkurrenskraft, resiliens och den inre marknaden.

Denna arbetsplan kommer också att bidra till målen i den konkurrenskompass ⁽³⁾ som nyligen antogs, då planen bidrar till att överbrygga innovationsklyftan och öka konkurrenskraften, utfasningen av fossila bränslen och EU:s ekonomiska säkerhet. Dessutom kan det tack vare arbetsplanen utvecklas pionjärmarknader för hållbara och cirkulära produkter, i linje med den

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828, EUT L, 2024/1799, 10.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1799/oj>.

⁽³⁾ COM(2025) 30 final.

senaste given för en ren industri ⁽⁴⁾ och handlingsplanen för stål och metaller ⁽⁵⁾. Kommissionen planerar att utfärda en tillhörande rättsakt om den cirkulära ekonomin och en rättsakt om påskyndad utfasning av fossila bränslen inom industrin, som komplement till detta initiativ.

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter bidrar kraftigt till ambitionen i given för en ren industri, det vill säga att EU ska vara världsledande på cirkulär ekonomi år 2030. Att produktkraven i förordningen nu antas – och kompletteras med den kommande rättsakten om den cirkulära ekonomin – blir centralt för att göra våra ekonomier mer cirkulära. Detta genom att kraven utvecklar pionjärmarknader för hållbara och cirkulära produkter, så att produkter som innehåller värdefulla material som det är brist på återanvänds effektivt och så länge som möjligt innan de blir till avfall, och fastställer kriterier som gynnar reparerbarhet, återvinningsbarhet och återvunnet material. Kort sagt främjar förordningen om ekodesign för hållbara produkter i hög grad vårt mål att få en ren och resurseffektiv EU-ekonomi där fossila bränslen är utfasade.

1.2. Ett bidrag till målen om förenkling och minskad börda

Denna arbetsplan är den första där förordningen om ekodesign för hållbara produkter tillämpas i sin bredare omfattning på specifika produkter. Tanken är att planen ska uppnå en balans mellan förordningens potentiella positiva miljöeffekter, dess förmåga att leverera och behovet av att förenkla bestämmelserna. Det är ett uttryckligt krav i flera av förordningens bestämmelser att kommissionen, när den fastställer regler för ekodesign (däribland för rapportering), undviker att lägga en oproportionerlig administrativ börda på företagen, särskilt de små och medelstora ⁽⁶⁾.

Förenkling är ett mål som är helt centralt i förordningen. Genom att det fastställs harmoniserade krav på produkthållbarhet på EU-nivå, som gäller i samtliga medlemsstater, förebygger förordningen handelshinder och gör villkoren lika för företag som verkar på eller exporterar till EU:s inre marknad – vilket i sin tur minskar den administrativa bördan för dem.

I arbetsplanen fastställs den första uppsättningen huvudprioriteringar för att bygga upp erfarenhet och den kapacitet som behövs för att förordningen ska nå sin fullständiga regleringspotential, i samarbete med medlemsstaternas myndigheter. Samtidigt banar arbetsplanen väg mot att så småningom omfatta fler produktgrupper, i och med att det ska utföras preliminära omfattningsstudier och detaljerade bedömningar av de potentiella effekterna och förbättringarna. Med den metoden kan man hålla åtagandena att utfärda nya lagstiftningsåtgärder, och den minskar risken för förseningar och bidrar till ett stabilt företagsklimat.

Bland de erfarenheter som införskaffas finns metodologiska aspekter, i synnerhet när det gäller koldioxidredovisning. Där kommer arbetsplanen när den genomförs att bidra till det mål som finns i meddelandet om given för en ren industri: att förenkla och harmonisera koldioxidredovisningsmetoderna, som komplement till den frivilliga märkning som också den meddelas i given för en ren industri.

⁽⁴⁾ COM(2025) 85 final.

⁽⁵⁾ COM(2025) 125 final.

⁽⁶⁾ I synnerhet artiklarna 5, 7, 13, 16, 36, 39, 47 och 60 i förordningen om ekodesign för hållbara produkter.

1.3. Att bygga vidare på framgångarna med ekodesign och energimärkning

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter bygger på den strategi som varit en framgångsrik föregångare inom ramen för EU:s **nuvarande ram för ekodesign och energimärkning i två respektive tre årtionden nu.**

Det uppskattas ⁽⁷⁾ att de nuvarande ekodesign- och energimärkningskraven medfört en **12-procentig minskning av den slutliga energianvändningen 2023.** Detta är mer än Belgiens och Tjeckiens sammanlagda slutliga energianvändning, och innebär att **145 miljoner ton koldioxidutsläpp** undveks det året. År 2020 beräknas också kraven ha lett till **346 000 arbetstillfällen**, och kostnadsbesparingar på mellan 182 och 266 euro per hushåll, en siffra som väntas stiga till mellan **473 och 736 euro** per hushåll 2030. Det har också betalat sig för företagen: **93 % av konsumenterna känner igen energimärkningen** när de köper märkta produkter, och leverantörer och återförsäljare märker av en ökad efterfrågan på produkter med högre prestanda (vilket hjälper konsumenterna att väga in mer än bara inköpskostnaden). Slutligen har det här ramverket främjat mer energieffektiva produktionsmönster världen över och uppmuntrat många tredjeländer att införa liknande lagstiftning.

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter är tänkt att upprepa den här framgången i större skala, och samtidigt behålla de nära synergieffekter som har uppnåtts med ramen för energimärkning. Genom förordningen blir det möjligt att sätta ekodesignkrav för många fler olika slags produkter ⁽⁸⁾. Kraven kan omfatta två aspekter: *produktprestanda* (t.ex. hållbarhet, tillgång till reservdelar, minsta mängd återvunnet material) och/eller *produktinformation* (till exempel viktiga produkttegenskaper, koldioxid-/miljöavtryck). Produktinformation kommer främst att finnas via det digitala produktpasset eller, för produkter med energimärkning, via den europeiska databasen för energimärkta produkter (Eprel). Ekodesignkraven kommer att fastställas genom delegerade akter, produkt för produkt, eller horisontellt för grupper av liknande produkter samtidigt. När kommissionen utarbetar ekodesignkraven kommer den att i synnerhet uppmärksamma behoven för små och medelstora företag, särskilt mikroföretag och små midcap-bolag, och tillhandahålla specialanpassat stöd i enlighet med artikel 22 i förordningen.

2. PRODUKTER SOM SKA PRIORITERAS I ARBETSPLANEN FÖR 2025–2030

2.1. Rättsliga krav

I förordningen om ekodesign för hållbara produkter fastställs kriterier för att prioritera produkter och inkludera dem i arbetsplaner som omfattar minst tre år. Om de ska vara med i arbetsplanen måste det vara utifrån deras potential att bidra till EU:s klimat-, miljö- och energieffektivitetsmål. Det måste också bygga på sådana faktorer som eventuella luckor i EU-

⁽⁷⁾ 2024 Ecodesign Impact Accounting, <https://europa.eu/!THcmy4>.

⁽⁸⁾ Förordningen om ekodesign för hållbara produkter, artikel 1.2.

lagstiftningen, produktprestandaspektrum, försäljnings- och handelsvolym, påverkan längs hela värdekedjan och behovet av att se över befintliga krav.

För denna första arbetsplan fastställdes prioriteringarna i själva förordningen (artikel 18): Järn och stål. Aluminium. Textilier, särskilt kläder och skor. Möbler, inbegripet madrasser. Däck. Rengöringsmedel. Färger. Smörjmedel. Kemikalier. Energirelaterade produkter och IKT-produkter och annan elektronik. Förordningen ger dock kommissionen visst utrymme att godtyckligt utelämna några av dessa produkter eller lägga till nya, om man ger en motivering.

I förordningens arbetsplan ingår även en förteckning över produkter som ska prioriteras för energimärkning, i enlighet med **förordningen om ramen för energimärkning** ⁽⁹⁾. Enligt den förordningen ska äldre märkningar skalrevideras och uppdateras så att det återspeglar marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen.

För att motsvara den tid som kommissionens och parlamentets mandat varar och för att säkerställa förutsägbarheten för företag **föreslår kommissionen en femårig arbetsplan för förordningen om ekodesign för hållbara produkter och för energimärkning (från 2025 till 2030), med en halvtidsöversyn efter tre år (2028).**

2.2. Evidensbaserad, inkluderande och transparent process för förutsägbara resultat

Valet av prioriterade produkter underbyggs av en grundlig teknisk analys ⁽¹⁰⁾, som inbegrep en omfattande samrådsprocess där berörda parter, inklusive medlemsstaterna, deltagit.

I den processen ingick ett brett offentligt samråd ⁽¹¹⁾ 2023 och presentation av och diskussion om utkastet till arbetsplan vid det första mötet i **ekodesignforumet den 19 februari 2025. Över 200 deltagare medverkade** (på plats och online) och företrädde olika sektorer i näringslivet, den akademiska världen, icke-statliga organisationer och internationella partner, samt medlemsstater och EES-länder ⁽¹²⁾. Synpunkterna från samrådet utreddes noga när denna arbetsplan slutfördes.

Efter den förberedelseprocess som beskrevs i föregående avsnitt kommer den första arbetsplanen att innehålla **fyra slutprodukter, två intermediära produkter och två rättsakter som**

⁽⁹⁾ Förordning (EU) 2017/1369 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU.

⁽¹⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13682-New-product-priorities-for-Ecodesign-for-Sustainable-Products/public-consultation_sv.

⁽¹²⁾ Dessutom sammanträdde **medlemsstaternas expertgrupp** för förordningen om ekodesign för hållbara produkter den 21 februari 2025 för att få fram specifika synpunkter från medlemsstaterna och EES-länderna. Se tillhörande dokument här: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=sv&meetingId=59861&fromExpertGroups=3969>.

fastställer horisontella krav, utöver en förteckning över omfattande arbete som förberetts och förts över från den senaste arbetsplanen för ekodesign och energimärkning ⁽¹³⁾.

2.2.1. Nya produkter som ska ingå i arbetsplanen

Produkt/åtgärd	Det gemensamma forskningscentrumets (JRC) rangordning	Yttrande från berörda parter	Marknadsstorlek (EU)	Förbättringspotential	Preliminär tidsplan för antagande
Slutprodukter					
Textilier/kläder	1:a	Högt stöd	78 miljarder euro (av 142 miljarder euro för alla textilier och skodon i marknadsstorlek, 2019)	Hög potential att förbättra produkternas livslängd och materialeffektivitet och minska inverkan på vatten, avfallsproduktion, klimatförändringar och energiförbrukning. Informationskraven enligt förordningen om ekodesign för hållbara produkter kommer att fungera i samverkan med förordningen om märkning av textilier, som just nu håller på att ses över.	2027
Möbler	2:a	Stöd	140 miljarder euro (2021)	Hög potential att förbättra resursanvändningsaspekterna, då påverkan från produktion och materialförsörjning ofta är det som bidrar mest i de olika miljöpåverkanskategorierna (t.ex. klimatförändringar, försurning, eutrofiering), samt avfallsproduktion. Positiv inverkan på andra kategorier såsom luft, mark och biologisk mångfald.	2028
Däck	3:e	Högt stöd	45 miljarder euro (2021)	Även om detta redan är reglerat av annan EU-lagstiftning (däribland förordningen om märkning av däck (EU) 2020/740): potential att förbättra återvinningsbarhet och	2027

⁽¹³⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/ecodesign-and-energy-labelling-working-plan-2022-2024_sv.

				återvunnet material och begränsa risker i fråga om avfallshantering av uttjänta däck.	
Madrasser	4:e	Högt stöd	10 miljarder euro (2022)	Hög potential att förbättra avfallsproduktion, livslängdsförlängning och materialeffektivitet.	2029
Intermediära produkter					
Järn och stål	1:a	Högt stöd	152 miljarder euro (2023)	Hög potential att förbättra inverkan på klimatförändringar, energiförbrukning, vatten och luft samt få fart på EU:s resiliens, strategiska autonomi och tekniska innovation. Åtgärderna enligt förordningen om ekodesign för hållbara produkter kommer att komplettera den märkning av grönt stål som meddelats i given för en ren industri, och även befintliga miljö- och klimatåtgärder för stålprodukter och stålproduktion, såsom utsläppshandelssystemet och gränsjusteringsmekanismen (CBAM).	2026
Aluminium	4:e	Stöd	40 miljarder euro (2019)	Potential att förbättra effekterna på klimatförändringar, energiförbrukning, luft, vatten, biologisk mångfald, markföroreningar och råvaror. Att införliva sekundära material under tillverkning kan minska utsläppen av växthusgaser med upp till 11 gånger. Aluminium är en av de metaller som har högst potential för materialåtervinning och potential att höja resiliensen i EU:s försörjning. Åtgärder enligt förordningen om ekodesign för hållbara produkter väntas komplettera befintliga miljö- och klimatåtgärder om aluminiumprodukter och aluminiumproduktion, såsom utsläppshandelssystemet och CBAM.	2027
Horisontella krav					
Reparerbarhet (inklusive reparerbarhetsindex)	Ej tillämpligt	Högt stöd	Ej tillämpligt	Hög förbättringspotential; beroende på åtgärdens omfattning och resursanvändningens täckning kan ökad cirkularitet för (kritiska)	2027

				råvaror, klimatförändringar och riktade krav på hållbarhet (tillförlitlighet) också ingå. Tillämpningsområdet, som ska finjusteras under den förberedande studien, skulle kunna innefatta produkter såsom konsumentelektronik och små hushållsapparater.	
Återvunnet material och materialåtervinning sbarhet för elektrisk och elektronisk utrustning	Ej tillämpligt	Stöd	Ej tillämpligt	Hög potential för förbättring, beroende på åtgärdens exakta omfattning och resursanvändningens täckning, ökad cirkularitet för (kritiska) råvaror, klimatförändringar och förebyggande av avfall.	2029

Informations- och kommunikationsteknik (IKT-produkter) står inte förtecknat ovan, men ingår i den första arbetsplanen, då det kommer att omfattas av arbetet med att utforma de två horisontella kraven. Vissa specifika IKT-produkter kommer att omfattas av det arbete med energirelaterade produkter som diskuteras i följande avsnitt.

Den särskilda situationen för **intermediära produkter** behöver tas i beaktande när man fastställer ekodesignkrav. När sådana produkter regleras kan det få konsekvenser inte bara för tillverkningen av intermediära produkter utan även för alla slutprodukter som framställs av dessa intermediära produkter. Därför krävs det en noggrann bedömning av potentiell inverkan på relevanta marknader, däribland påverkan på marknaderna för slutprodukter, för att undvika negativa konsekvenser i senare led. Det gäller i synnerhet för tillverkare av slutprodukter där reglerade intermediära produkter ingår som komponenter⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾. De alternativ som bedöms för att minska denna risk innefattar endast att fastställa **informationskrav**. Något som också kommer att övervägas noga är alternativet att i tillämpningsområdet för de motsvarande delegerade akterna ta med slutprodukter som innehåller stora mängder intermediära produkter. Analysen kommer även att behandla de tillhörande verifieringsmekanismernas tillförlitlighet och kostnad.

⁽¹⁴⁾ Detta innefattar potentiella ”läckageeffekter” som leder till ökad import av slutprodukter som innehåller berörda intermediära produkter, för att kringgå den användning av dem som bara är reglerad på intermediära produkters nivå. En studie för att bedöma en liknande risk pågår just nu när det gäller CBAM.

⁽¹⁵⁾ Vissa sektorer som försvar och säkerhet, rymdsektorn och medicintekniska produkter kräver exempelvis en noggrann utvärdering för att säkerställa att slutprodukternas prestanda inte äventyras med tanke på deras specifika användningsområden (i linje med skäl 19 till förordningen om ekodesign för hållbara produkter).

I definitionen av **horisontella krav**, som gäller för ett stort antal produkter med liknande egenskaper för specifika aspekter där detta är tekniskt möjligt, kommer det att tas noggrann hänsyn till varje produktspecifik aspekt som skulle kunna påverkas av de horisontella reglerna. Detta för att identifiera och hantera alla möjliga kompromisser mellan produktspekter. Detta nya sätt att arbeta med att fastställa ekodesignregler kommer att införas undan för undan, med en gradvis metod för att kunna utnyttja erfarenheterna från de första fallen.

2.2.2. *Energirelaterade produkter:*

I framtiden kommer energirelaterade produkter, däribland de som redan reglerats i ekodesigndirektivet, att regleras i förordningen om ekodesign för hållbara produkter. Arbetsplanen för ekodesign och energimärkning för 2022–2024 omfattar 35 produkter, och i det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar ⁽¹⁶⁾ beskrivs avsevärda framsteg med att genomföra planen i fråga. För 19 av dessa produkter sätts i förordningen en övergångsperiod fram till den 31 december 2026 ⁽¹⁷⁾, under vilken åtgärderna fortsatt omfattas av ekodesigndirektivet.

För de återstående 16 produkterna anser kommissionen att analysen av förbättringspotentialen fortfarande är giltig. För de flesta av dessa produkter har kommissionen redan inlett de nödvändiga förberedelserna. Av effektivitetsskäl överförs dessa 16 produkter till 2025–2030 års arbetsplan.

Följande 16 artiklar överförs och inkluderas i den första arbetsplanen för förordningen om ekodesign för hållbara produkter.

Energirelaterade produkter:	Ny produkt	Krav på ekodesign	Energimärkning	Preliminär tidsplan
-----------------------------	------------	-------------------	----------------	---------------------

⁽¹⁶⁾ [SWD(2025) 112].

⁽¹⁷⁾ I artikel 79 förtecknas dessa som solpaneler, pannor och värmepumpar för rumsuppvärmning respektive med inbyggd tappvarmvattenberedning, varmvattenberedare, rumsvärmare för fastbränsle, luftkonditioneringsapparater, inbegripet luft-luftvärmepumpar och komfortfläktar, värmepannor för fastbränsle, produkter för ventilationsvärme och kylning, ventilationsenheter, dammsugare, köksapparater, vattenpumpar, industrifläktar, cirkulatorer, externa nätaggregat, datorer, servrar och datalagringsprodukter, krafttransformatorer, kylskåp och frysar för professionellt bruk och bildåtergivningsutrustning.

Lågtemperaturtillämpningar	Ja	Nej	Ja	Antagande: 2026
Presentationsutrustning	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2027
Laddare av elfordon	Ja	Anges senare	Anges senare	Antagande: 2028
Diskmaskiner för hushållsbruk	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2026
Tvättmaskiner för hushållsbruk och kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2026
Tvättmaskiner för professionellt bruk	Ja	Ja	Anges senare	Antagande: 2026
Diskmaskiner för professionellt bruk	Ja	Ja	Anges senare	Antagande: 2026
Elektriska motorer och varvtalsreglerare	Nej	Ja	Nej	Antagande: 2028
Kyl-/frysprodukter (inklusive kylskåp och frysar för hushållsbruk)	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2028
Kyl-/frysprodukter med försäljningsfunktion	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2028
Ljuskällor och (endast ekodesign) separata drivdon	Nej	Ja	Ja	Antagande: 2029
Svetsutrustning	Nej	Ja	Nej	Antagande: slutet av 2030
Mobiltelefoner och surfplattor	Nej	Ja	Ja	Antagande: slutet av 2030
Rumsvärmare	Nej	Ja	Ja	Energimärkning: antagande 2026 Ekodesignkrav: Antagande: mitten av 2030
Torktumlare	Nej	Ja	Ja	Antagande: slutet av 2030
Elförbrukning i standby-/frånläge	Nej	Ja	Nej	Antagande: slutet av 2030

2.2.3. Produkter som inte ingår i den första arbetsplanen

Utifrån den bedömningsmetod som avses ovan, de tillgängliga resurserna och motiveringarna nedan, är följande produkter som förtecknas i artikel 18 i förordningen om ekodesign för hållbara produkter inte inkluderade i den första arbetsplanen enligt förordningen. Förslaget är emellertid att inleda arbetet med några av produkterna i denna förteckning genom att utföra studier och sedan använda halvtidsöversynen efter tre år till att ompröva situationen.

För **rengöringsmedel, färger och smörjmedel** visar JRC:s studie om nya produktprioriteringar att dessa produktgrupper har lägre påverkan än de slutprodukter som valts ut i denna arbetsplan. Det öppna offentliga samrådet visade även en jämförelsevis lägre stödnivå för dessa produkter än för de slutprodukter som prioriterades i denna arbetsplan.

Skodon hör till en egen, annan produktkategori än textilier, eftersom materialanvändningen, produktfunktionen och leveranskedjorna är så särpräglade. Skodon har också lägre påverkan än de prioriterade slutprodukterna i förteckningen. Men eftersom denna påverkan är så pass betydande och ekodesignkrav skulle kunna användas för att ekomodulera avgifterna för utökat producentansvar för skodon enligt ramdirektivet om avfall, kommer det att beställas en studie

medan denna arbetsplan genomförs. Studien blir en bedömning av potentialen att förbättra skodonens miljömässiga hållbarhet i enlighet med förordningen om ekodesign för hållbara produkter. Den kommer att slutföras i slutet av 2027.

Produktgruppen ”**kemikalier**” var högt rangordnad i JRC:s studie, sett till hög påverkan och hög förbättringspotential. Vid det öppna offentliga samrådet konstaterades också att det fanns stöd för att inkludera kemikalier i förteckningen, men det är en mycket komplex produktgrupp som i JRC:s studie bedömdes som en intermediär produkt, med fokus på organiska och oorganiska kemikalier i stora volymer. Kemikalieproduktgruppen anses dock allmänt ha en mycket bredare omfattning, och överlappar med andra segment, såsom petrokemikalier, polymerer, specialkemikalier och plast. Med den komplexiteten i åtanke kommer det i slutet av 2025 att inledas en studie för att mer exakt definiera de kemikalier som potentiellt kan omfattas, och även ett eller flera potentiella fokusområden för produktaspektförbättringar. Detta ska användas i en eller flera kommande delegerade akter till förordningen om ekodesign för hållbara produkter: akter angående vilka kemikalier (inklusive polymerer och plast) som kan tänkas ingå i översynen av denna arbetsplan eller i en efterföljande.

I enlighet med artikel 5.6 i förordningen om ekodesign för hållbara produkter kan kommissionen när som helst fastställa ekodesignkrav för produktgrupper som inte ingår i arbetsplanen. Exempelvis kommer kommissionen att för **elektriska brytare** noga övervaka utvecklingen i enlighet med förordning (EU) 2024/573 om fluorerade växthusgaser ⁽¹⁸⁾ innan man överväger att fastställa ekodesignkrav.

3. VIKTIGA MÖJLIGGÖRANDE FAKTORER

3.1. Den internationella dimensionen – integrerad i alla skeden av processen

Kommande regler inom ramen för förordningen om ekodesign för hållbara produkter kan få avsevärda följdverkningar internationellt, eftersom alla varor som släpps ut på EU-marknaden, inklusive import, blir tvungna att uppfylla de nya standarderna (som de gör enligt ekodesigndirektivet). Det är därför processen med att utarbeta krav på ekodesign måste bygga på en detaljerad bedömning och uppfattning om konsekvenserna för tredjeländer.

Kommissionen kommer att säkerställa en proportionerlig, systematisk och högkvalitativ bedömning av internationella dimensioner i de förberedande studierna och konsekvensbedömningarna, så att man får en tillräckligt god förhandsuppfattning om konsekvenserna för operatörer från tredje länder och de blir proportionerliga och i linje med kommissionens riktlinjer för bättre lagstiftning ⁽¹⁹⁾. Här blir det nödvändigt med läglig

⁽¹⁸⁾ EUT L, 2024/573, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/573/oj>.

⁽¹⁹⁾ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_sv.

kommunikation och utåtriktad verksamhet för att förklara och samarbeta med EU:s partnerländer, särskilt via EU:s delegationer. Med detta som grund kommer det att planeras och utarbetas åtgärder så att EU:s partner får stöd med att uppfylla de skärpta ekodesignkraven.

3.2. Information om samtliga delar i värdekedjan: det digitala produktpasset

En central del i förordningen om ekodesign för hållbara produkter är det **digitala produktpasset**. Varje produkt som det ska antas ekodesignåtgärder för kommer att ha ett digitalt produktpass, utom när det finns ett alternativt digitalt system som ger motsvarande information, t.ex. databasen Eprel ⁽²⁰⁾ för energirelaterade produkter som har en energimärkning. Detta ger öppen tillgång till uppgifter närhelst företag, konsumenter och offentliga myndigheter behöver känna till dem, på grundval av öppna och icke-skyddade internationella standarder. Kommissionen har inlett standardiseringsprocessen för att sätta regler för databärare, infrastruktur och datakompatibilitet, som behövs för att kunna utveckla systemet med produktpass. Den information som ska samlas in och göras tillgänglig i det digitala produktpasset kommer att anges närmare i produktspecifika delegerade akter inom ramen för förordningen om ekodesign för hållbara produkter, och eventuellt annan lagstiftning där så är tillämpligt. Genom det digitala produktpasset säkerställer man spårbarhet längs hela värdekedjan efter att produkten har släppts ut på marknaden. Detta kan göra att det i högre grad börjar användas spårbarhetslösningar, som stimulerar marknadsutvecklingen och gynnar hållbar handel utanför EU:s gränser. Information om produktens materialsammansättning och eventuella ämnen som inger betänkligheter kommer att finnas med, tillsammans med information om hur den på ett säkert sätt kan användas, materialåtervinnas och kasseras. Detta kommer att **underlätta livscykelhanteringen för produkterna under hela deras livslängd**.

3.3. Egenmakt för konsumenterna: tydliga och informativa märkningar

I förordningen om ekodesign för hållbara produkter finns ett starkt fokus på produktinformation. Krav på information behövs för att hjälpa konsumenterna att göra informerade val och stimulera till de beteendeförändringar som verkligen gör förordningen fördelaktig för den miljömässiga hållbarheten – mer än vad man uppnår bara genom att reglera minimiprestanda. Detta framgår tydligt av den nuvarande **energimärkningen**, som konsumenterna har gett gott betyg i fråga om stabil och tillförlitlig information som hjälper dem att fatta inköpsbeslut. Märkningen är i hög grad erkänd och använd, allt mer via QR-länkar från märkningen till Eprel-databasen, med nästan två miljoner modeller registrerade av över 3 000 verifierade leverantörer.

Energimärkningarna kommer att fortsätta användas som standardalternativ för relevanta energirelaterade produkter, såvida det inte görs en grundlig bedömning med slutsatsen att de inte kan ge konsumenterna den mest relevanta informationen.

⁽²⁰⁾ Den europeiska databasen för energimärkta produkter.

För andra produkter som omfattas kommer det i allmänhet att lämnas information i det digitala produktpasset. En del produkter kan också vara försedda med **etiketten för förordningen om ekodesign för hållbara produkter** och/eller andra märkningar som styrs av specifik EU-lagstiftning, t.ex. förordningen om märkning av textilier, som just nu ses över. Dessa märkningar ger tydlig och pålitlig information om relevanta produkttegenskaper eller prestanda som koldioxidavtryck, vattenförbrukning, hållbarhet, reparerbarhet eller återvinningsbarhet. I enlighet med direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen ⁽²¹⁾ kommer kommissionen att fastställa en harmoniserad märkning för kommersiella garantier för hållbarhet. Detta blir en ny produktmärkning för producenter som är villiga att lyfta fram sina produkters hållbarhet, och för konsumenter som är intresserade av att välja produkter med längre livslängd.

3.4. Utveckling av pionjärmarknader: miljöanpassad offentlig upphandling

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter ger möjlighet att i särskilt avsedda genomförandeakter fastställa obligatoriska minimikrav för offentlig upphandling, varje gång de produkter som regleras i förordningens delegerade akter är relevanta för offentliga inköpare och det är ekonomiskt genomförbart för dem att köpa de miljömässigt mest hållbara produkterna. Dessa åtgärder är utformade för att gynna skapandet av pionjärmarknader, stimulera till investeringar och hjälpa EU-industrin att bli mer konkurrenskraftig, i enlighet med målen i given för en ren industri. Kommissionen kommer att bedöma i vilken omfattning dessa minimikrav för offentlig upphandling ska sättas för de produkter som prioriteras i arbetsplanen, samtidigt som man bedömer de specifika ekodesignkraven för samma produkter.

Även om det är två separata rättsakter finns det en nära koppling mellan den delegerade akt som fastställer ekodesignkrav och den genomförandeakt som fastställer krav för offentlig upphandling, eftersom det måste vara samma produktaspekter som båda rättsakterna täcker. Kommissionen kommer därför att studera och bedöma åtgärderna gemensamt och driva de två förfarandena för antagande parallellt. För energimärkta produkter finns det redan krav i förordningen om ramen för energimärkning och i energieffektivitetsdirektivet, där offentlig upphandling kopplas till energimärkningsklassen ⁽²²⁾.

4. VILLKOR FÖR ETT LYCKAT GENOMFÖRANDE

4.1. Samarbete med medlemsstaterna för att utföra marknadskontroll

En fungerande marknadskontroll är nyckeln till att krav på ekodesign och ekomärkning blir genomförda, att de förväntade fördelarna verkligen blir av, att det blir lika villkor för företagen, att konsumenterna får tillförlitlig produktinformation och att hela ramen skapar förtroende.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information (text av betydelse för EES).

⁽²²⁾ Se avsnitt 6 i kommissionens rekommendation (EU) 2024/1716 av den 19 juni 2024 om fastställande av riktlinjer för tolkningen av artiklarna 5, 6 och 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller energianvändning i den offentliga sektorn, renovering av offentliga byggnader och offentlig upphandling.

Marknadskontroll är en nationell befogenhet där kommissionen står för stöd och samordning ⁽²³⁾. De belägg som finns ⁽²⁴⁾ visar att det råder en avsevärt bristande efterlevnad, vilket leder till uppskattningsvis 10 % uteblivna fördelar. Bristande efterlevnad i samband med försäljning via nätet är särskilt genomträngande och svår att ta itu med, i synnerhet vid försäljning på onlineplattformar utanför EU. Nya utmaningar kommer att framträda när nya produkter och nya slags krav införs. Det innebär att det alltid torde vara mycket kostnadseffektivt att dryga ut de resurser medlemsstaterna lägger på marknadskontroll.

Att det är viktigt att stärka efterlevnadskontrollen för att upprätthålla marknadens integritet är något som betonas i Lettas rapport ⁽²⁵⁾. Även i Draghis rapport ⁽²⁶⁾ rekommenderas att EU ger bättre stöd till medlemsstaterna med att utföra ändamålsenlig marknadskontroll och genomföra EU:s regler. I det betänkandet nämns också uttryckligen ekodesign och energimärkning.

För att tillgodose dessa behov, och enligt vad som pålysts i handlingsplanen för överkomliga energipriser ⁽²⁷⁾, tänker kommissionen tillsammans med de nationella myndigheterna trappa upp insatserna på det här området. Exempelvis ska man regelbundet sammankalla ekodesignforumet för att undersöka ”de etablerade marknadskontrollmekanismernas effektivitet” och diskutera var det eventuellt behövs anpassning eller förstärkning. Kommissionen ska fortsätta stödja de nationella marknadskontrollmyndigheterna genom den administrativa samarbetsgruppen för ekodesign och arbetsgruppen för det europeiska nätverket för produktöverensstämmelse, och då även samarbeta med tullmyndigheterna. För att underlätta deras arbete stöder kommissionen it-verktyg som informations- och kommunikationssystem för marknadskontroll samt Eprel.

Utöver dessa administrativa stödåtgärder finansierar kommissionen den samordnade åtgärden EEPLIANT4, värd 8 miljoner euro och omfattande sex produktgrupper, för medlemsstaternas myndigheter under 2024–2028. Kommissionen ska även fortsätta att stödja branschdrivna efterlevnadsinsatser. Till dessa hör portalen för energieffektiva produkter ⁽²⁸⁾, en särskild mailbox, vanliga frågor och svar, vägledningsdokument och projektet [ComplianceServices](#) för 2,4 miljoner euro. Tullen är väsentlig som stöd vid genomförandet av politiken för import, med tanke på tillgången till information från digitala produktpass i samband med tullprocesserna. När det gäller e-handel finns det därtill ett behov av en integrerad, datadriven metod för samarbete mellan tullmyndigheter och marknadskontrollmyndigheter, med fokus på strategiska åtgärder mot leveranskedjor som inte uppfyller kraven.

4.2. Att förebygga att osålda varor förstörs

⁽²³⁾ Förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter.

⁽²⁴⁾ Exempelvis <https://www.eca.europa.eu/sv/publications?did=52828>.

⁽²⁵⁾ Enrico Letta, *Much more than a market*, april 2024.

⁽²⁶⁾ Mario Draghi, *The future of European competitiveness*, september 2024.

⁽²⁷⁾ https://energy.ec.europa.eu/publications/action-plan-affordable-energy-unlocking-true-value-our-energy-union-secure-affordable-efficient-and_sv.

⁽²⁸⁾ https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/index_sv.

Enligt förordningen om ekodesign för hållbara produkter har kommissionen utrymme att uppdatera förteckningen över de produkter som ett förbud mot förstörelse av osålda produkter gäller för, och ta med de produkter som övervägs för ett förbud i arbetsplanerna enligt förordningen. **För den första arbetsplanen enligt förordningen har kommissionen inte för avsikt att tillämpa den bestämmelsen.** Det är för tidigt, eftersom man ännu inte fått ta del av insikterna efter att det blev obligatoriskt att lämna ut information om förstörelse av osålda konsumentprodukter (insikter som ska utgöra grund för eventuella förbud i kommande arbetsplaner).

5. SLUTSATS

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter fastställdes för att förbättra den miljömässiga hållbarheten hos produkter som släpps ut på EU-marknaden, genom att minska produkternas totala koldioxid- och miljöavtryck under deras livscykel, och för att möjliggöra fri rörlighet för hållbara produkter på den inre marknaden.

Denna arbetsplan är ett viktigt första steg mot detta mål. De nya slutprodukter och intermediära produkter som ska regleras varje år står för över en biljon euro i årlig försäljning på EU-marknaden – omkring 600 miljarder euro i energirelaterade produkter⁽²⁹⁾ och nästan 500 miljarder euro i nya produkter inom förordningens bredare tillämpningsområde⁽³⁰⁾. De utgör även en betydande andel av EU-konsumtionens miljöpåverkan – de står för omkring 31 % av den klimatpåverkan och 34 % av den användning av fossila resurser (plus andra former av påverkan) som orsakas av den produktkorg som representerar EU:s övergripande konsumtion⁽³¹⁾. Genom att spara energi och andra resurser, däribland genom åtgärder för att förlänga produkters livslängd, går det att minska onödiga konsumentutgifter och spara pengar för andra ändamål.

Med en ambitionsnivå som är satt tillräckligt högt men ändå är realistisk kommer denna arbetsplan att bidra till given för en ren industri och EU:s konkurrenskraftskompass. Detta visar att tillverkningssektorerna framgångsrikt bör kunna kombinera konkurrenskraft med sin omställning till koldioxidsnål och hållbar produktion. Genom arbetsplanen kommer även de berörda parterna att kunna delta i processen med att fastställa regler, och då bygga vidare på framgången med ramen för ekodesign och energimärkning.

⁽²⁹⁾ Se *2024 Ecodesign Impact Accounting status report*.

⁽³⁰⁾ Se tabellen i avsnitt 2.2.2 (källa: JRC, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC138903>).

⁽³¹⁾ Uppdaterad från ovan nämnda rapport från JRC.